

N:o 37.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående upplåtelse från kronans mark inom Piteå socken af ett område till plats för en kapellbyggnad m. m.; gifven Stockholms slott den 10 februari 1899.

Med åberopande af bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva:

att af Pite kronopark ett å en af landtmäteriauskultanten E. L. Hollström år 1897 upprättad karta med bokstäfverna a, b, c och d utmärkt område om $2\frac{1}{2}$ hektars ytvidd må till plats för ett kapell jemte begravningsplats för alltid upplåtas till Piteå landsförsamling under vilkor, att området varder på församlingens bekostnad af vederbörande revirförvaltare utstakadt och å karta lagdt; att å området vid upplåtelsen befintlig afverkningsbar skog skall för kronans räkning tillgodogöras, dock med rätt för församlingen att, der den så önskar, tillösa sig samma skog emot ersättning, som i sådan händelse skall efter i orten gängse pris af domänstyrelsen bestämmas; samt att församlingen skall, der så påfordras, kring hela ifrågavarande område uppföra och underhålla lämpligt stängsel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Nils Claëson.

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 10 februari 1899.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 DYRSSEN.

Departementschefen, statsrådet Claëson, föredrog i underdåninghet:

10:o.

Föredragande departementschefen statsrådet Claëson yttrade:

*Ang. upp-
låtelse från
kronans mark
inom Piteå
socken af ett
område till
plats för en
kapellbyggnad
m. m.*

»Sedan Piteå landsförsamling å kyrkostämma den 25 april 1897 beslutit att i närheten af Långträskis jernvägsstation inom Piteå socken på församlingens gemensamma bekostnad uppföra ett kapell och i samband dermed anordna begravningsplats äfvensom att för sådant ändamål begära upplåtelse från kronans mark af ett område om 2¹/₂ hektar, hvilket beslut å kyrkostämma den 7 november nämnda år så till vida ändrats,

att för beredande bland annat af lämpligare utrymme för kyrkostugor upplåtelsen borde afse ett område om 5 hektars ytvidd, har uti en till Kongl. Maj:t ingifven underdånig ansökning församlingens kyrkoråd, jemlikt uppdrag, anhållit, att ett å en vid ansökningen fogad, af landtmäteriauskultanten E. L. Hollström år 1897 upprättad karta utmärkt område om 5 hektar, beläget å kronans mark inom förberörda socken på ett afstånd från jernvägsgrinden vid Långträsk station af 586 meter, efter landsvägen räknadt, måtte få för nämnda ändamål till församlingen upplåtas kostnadsfritt.

Till stöd för denna ansökning har anförts hufvudsakligen, att Storlångträsk by, i närheten af hvilken oförmälda kapell vore afsedt att uppföras, vore belägen omkring $5\frac{1}{2}$ mil från församlingens kyrka, hvadan och då flera mindre byar och lägenheter låge bortom nämnda by på ända till $8\frac{1}{2}$ mils afstånd från kyrkan, behovet af en gudstjenstlokal med begravningsplats inom ifrågavarande trakt gjort sig högeligen kämbart, samt att församlingen ansåge sig hafva skäl för sin begäran om kostnadsfri upplåtelse af kronomark deruti, att all för ändamålet lämplig mark tillhörde kronan och att församlingen, som ganska snart måste vara betänkt på sin delning, hade att, utöfver kostnaden för nämnda kapell och begravningsplats, emotse dryga utgifter för kyrkliga behof. I sammanhang härmed framhålles, att den mark, som låge emellan det nu ifrågasatta området och ett till utrymme för stationssamhälle vid Långträsk station afsöndradt område, vore sumpig och af sådan anledning till begravningsplats olämplig.

På grund af nådig remiss har domänstyrelsen i detta ärende inkommit med underdåniga yttranden af vederbörande jägmästare, öfverjägmästare och kontraktsprost, domkapitlet i Hernösand samt Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län äfvensom med eget, af en öfversigtskarta åtföljdt underdånigt utlåtande, hvarefter jemväl kammarkollegium, efter erhållen nådig befallning, sig yttrat.

Jägmästaren anmärker, att det väl varit önskligt att kapellplatsen lagts i sammanhang med oförmälda stationssamhälle, enär i händelse af bifall till församlingens föreliggande framställning ett mellanliggande område af omkring 14 hektars ytvidd komme att så godt som gifvas till spillo, utsatt, som det enligt jägmästarens mening blefve, för trafik och åverkan, men att, då sakkunnige, af församlingen utsedde personer ansett detta område olämpligt för ifrågavarande ändamål, jägmästaren icke trodde sig i nämnda olägenhet finna tillräckligt skäl för afstyrkande, desto hellre

som det mellanliggande området sannolikt blefve behöfligt för stations-samhällets utvidgning. Jägmästaren hemställer för den skull, att den sökta upplåtelsen måtte beviljas, dock mot lösen för marken jemte derå växande skog.

Öfverjägmästaren meddelar, att det i ansökningen afsedda området bestode af god, jemn och högländ mark, beväxt med ganska tätsluten, medelåldrig och äldre tallskog, och vore af samma beskaffenhet som den mellan detta område och stationssamhället liggande delen, som utgjordes af hed- eller moland, samt att han i händelse af bifall till ansökningen ansåge kapellplatsen böra på ett eller annat sätt läggas i omedelbart sammanhang med stationssamhällets område.

Kontraktsposten anför, att den till inemot 1,200 personer uppgående, inom karga och vidsträckta bygder på betydande afstånd från moderkyrkan utspridda befolkning, för hvilken kapellet i fråga närmast vore afsedt, vore med hänsyn till själavården den minst tillgodosedda inom hela den folkrika och vidsträckta församlingen, hvadan de allvarligaste och mest beaktansvärda kraf förelåge att inom samma trakter inrätta ett kapell jemte dertill hörande begravningsplats; att kapellet syntes böra förläggas i närheten af Långträsk, emedan dels stambanan nu sammanbunde de öfre delarne af de eljest genom ingen väg med hvarandra förenade norra och södra bygderna af församlingen, dels ock ett ordnad stationssamhälle syntes komma att inom kort uppväxa vid Långträsk; att, då kapellet syntes böra uppföras utom stationssamhällets område, någon mer passande plats än den af församlingen föreslagna icke syntes finnas, helst det mellan den föreslagna kapellplatsen och stationssamhället belägna området enligt på platsen företagna undersökningar vore sumpigt och således ej för ändamålet tjenligt; att det af mångahanda anledningar syntes mindre lämpligt att uppföra så kallade kyrkostugor i kapellets omedelbara närhet, på grund hvaraf, och då tomter för dylika byggnader kunde erhållas på angränsande, enskilde tillhörig mark, församlingen syntes kunna åtnöjas med ett område om $2\frac{1}{2}$ hektar; att, beträffande frågan om områdets kostnadsfria upplåtande, församlingen, som vore länets folkrikaste, väl icke förklarar sig oförmögen att sjelf bekosta de med bygget förenade utgifter, men att hänsyn dervid dock, enligt kontraktspstens tanke, borde tagas icke så mycket till den folkrika församlingen, som dock genom att för kapellbyggnadens uppförande och begravningsplatsens anordnande anslå ett belopp af 9,500 kronor redan gjort för saken ett ganska vackert och frivilligt offer, utan fastmer till den fattiga,

aflägsset boende befolkning, för hvilken kapellet vore afsedt, i hvilket hänseende vore att framhålla, hurusom den ekonomiska bärkraften hos denna befolkning vore allt för svag för att densamma skulle kunna på egen bekostnad bereda sig utväg till en bättre ordnad själavård, utan att berörda behof kunde fyllas allenast genom gemensamma uppoffringar af församlingen i sin helhet; samt att det på grund häraf syntes billigt och rättvist, att den för kapell jemte begravningsplats erforderliga mark blefve åt församlingen kostnadsfritt upplåten, desto hellre som kronans inom Norrbottens län och den företrädesvis inom Piteå socken belägna marken vore af den omfattning, att den kostnadsfria upplåtelsen af det försvinnande lilla område, hvarom nu vore fråga, icke syntes från skogsväsendets sida böra tillmätas allt för stor vigt i jämförelse med det behjertansvärda kyrkliga ändamål, som deraf vunnes.

I detta kontraktsprestens yttrande instämmer domkapitlet under hemställan, att Kongl. Maj:t tacktes vidtagna åtgärder, hvarigeuom evärdlig och kostnadsfri upplåtelse af $2\frac{1}{2}$ hektar å det af församlingen föreslagna område af kronans mark för uppförande af kapell och anläggning af begravningsplats beredd för församlingen.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande anser, att, då behovet af ett kapell med begravningsplats å den af församlingen angifna trakten torde vara påtagligt och församlingen, åtminstone ej utan allt för stora kostnader, torde kunna förvärfva sig för ändamålet nödigt och lämpligt område af enskild mark, en upplåtelse från kronomarken icke borde möta hinder, helst frågan i detta fall vore af ett allmänt intresse.

Med anledning deraf att Kongl. Maj:ts befallningshafvande emellertid framhållit önskvärdheten deraf, att den del af kronoparken, som omedelbart gränsade till stationsområdet, i första rummet anlätades för ifrågasatt ändamål, har domänstyrelsen låtit jägmästaren verkställa besigtning af omförmälda mellan den af församlingen ifrågasatta kapellplatsen och stationssamhället belägna mark, hvarefter jägmästaren, med öfverlemnande af en utaf landtmateriauskultanten I. Bexelius år 1898 upprättad karta, derå inlagts förslag till reglering af denna mark, meddelat, att samma mark icke vare sig hade det läge eller i öfrigt vore af den beskaffenhet, att den kunde anses för ändamålet lämplig, hvaremot en i nordvestra hörnet af det af församlingen föreslagna området erbjöde bästa tomtplatsen för kapellet.

Domänstyrelsen anför, att den mark, som i den underdåniga ansökningen afsåges, vore belägen å en mellan enskildes egor inskjutande skogs-

trakt af den stora, i Piteå socken belägna kronoparkskomplex, som benämndes Pite kronopark, och innehölle en areal af 103,540 hektar; att å denna trakt af kronoparken norra stambanan ginge fram, skärande den från Piteå till Arvidsjaur ledande landsvägen; att vid skärningspunkten låge Långträsk station, invid hvilken ett område af, förutom utfartsvägar, 37,12 hektar blifvit genom nådigt bref den 17 maj 1895 från kronoparken upplåtet för att tillgodose ett blifvande stationssamhälles behof af tomtplatser; att styrelsen, beträffande sjelfva saken, ansåge att, då vederbörande myndigheter vitsordat behofvet af ett kapell uti ifrågavarande del af socknen, och af det anförda framginge att marken derstädes tillhörde kronan, församlingens begäran om markupplåtelse förtjenade afseende; att styrelsen emellertid med anledning af hvad domkapitlet anført hölle före, att en areal af $2\frac{1}{2}$ hektar vore fullt tillräcklig; att den af jägmästaren omförmälda höjden syntes, såsom obestriddigen den lämpligaste platsen, svårligen kunna för kapellets ändamålsenliga uppförande undvaras, hvadan af det utaf församlingen begärda och å Hollströms karta utmärkta området den del, hvarå nämnda höjd vore belägen, syntes med en areal af $2\frac{1}{2}$ hektar böra till församlingen upplåtas på sätt styrelsen å samma karta medelst streckade linier mellan bokstäfverna a, b, c och d närmare angifvit; att olägenhet genom intrång visserligen befarats skola uppstå för den mellan kapellplatsen och stationen qvarblifvande kronoparksdelen, men att, då kyrkostugor med åtföljande bosättningar å kapellplatsen förmodades icke komma till stånd, den befarade olägenheten icke syntes blifva af någon betydighet; samt att enligt styrelsens uppfattning giltiga skäl ej vore anförda för afgiftsfri upplåtelse, utan borde köpeskilling för marken med derå växande skog erläggas till kronan på sätt i fråga om Långträsk stationssamhälles tomtplatser vore genom ofvannämnda nådiga bref stadgadt.

Uti ofvanberörda nådiga bref den 17 maj 1895 stadgas bland annat:

att förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skulle, samtidigt för alla tomterna, uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd lämplig person, hvarvid särskildt värde borde åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden; samt

att tomt finge af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pris motsvarande minst den sålunda föreslagna köpeskillingen upplåtas till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmälde sig till erhållande af

sådan tomt och dervid erlade värdet för å tomten befintlig skog jemte en femtedel af köpeskillingen för jorden.

Slutligen har kammarkollegium uti sitt underdåniga utlåtande, under erinran att vida mer än hälften af Piteå sockens nuvarande yttinnehåll blifvit jemlikt nådigt bref den 16 maj 1879 afsatt till kronopark, anført, att kollegium, som genom hvad i ärendet förekommit ansåge hafva till fyllest ådagalagts såväl behovet af kapell tillika med begravningsplats inom ifrågavarande trakter som äfven det föreslagna området lämplighet härför, icke hade något att erinra deremot, att mark blefve för detta ändamål af kronans här belägna kronoparker för alltid upplåten till församlingen, men att, då församlingen icke visat sig hafva oundgängligt behof af ett område af större omfattning än $2\frac{1}{2}$ hektar, upplåtelsen icke syntes böra öfverstiga denna areal; samt att, vidkommande frågan huruvida upplåtelsen borde vara kostnadsfri, kollegium funne sig särskildt af hvad kontraktsprosten i ärendet anført hafva anledning biträda hvad denne äfvensom domkapitlet derutinnan hemställt, dock att den på området vid upplåtelsen befintliga afverkningsbara skog borde för kronans räkning tillgodogöras, med rätt likväl för församlingen att inlösa skogen eller viss del deraf.

Då genom det ifrågavarande kappellets uppförande skulle tillgodoses ett viktigt andligt kulturintresse i en aflägsen bygd, och de uppoffringar härför, hvartill församlingen visat sig beredd, äro ganska afsevärda, tvekar jag icke att för min del tillstyrka kostnadsfri upplåtelse af det relativt till kronans öfriga marker å dessa trakter obetydliga området; och får jag alltså hemställa,

det täcktes Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva, att af Pite kronopark ett å omförmälda, af landtmateriauskultanten E. L. Hollström år 1897 upprättade karta med bokstäfverna a, b, c och d utmärkt område om $2\frac{1}{2}$ hektars ytvidd må till plats för ett kapell jemte begravningsplats för alltid upplåtas till Piteå landsförsamling under vilkor, att området varder på församlingens bekostnad af vederbörande revirförvaltare utstakadt och å karta lagdt; att å området vid upplåtelsen befintlig afverkningsbar skog skall för kronans räkning tillgodogöras, dock med rätt för församlingen att, der den så önskar, tillösa sig samma skog emot ersättning, som i sådan händelse skall efter i orten gängse pris af domänstyrelsen bestämmas; samt att församlingen skall, der så påfordras, kring hela ifrågavarande område uppföra och underhålla lämpligt stängsel.

Häruti instämde statsrådets öfriga ledamöter.

Hvad statsrådet sålunda i underdånighet hemställt behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Gustaf Norström.